

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Puolustusministeriö kannattaa ehdotettua sääntelyä, jonka perusteella rakennusten purkamista helpotettaisiin tilanteissa, joissa rakennus on käyttökelvottomassa kunnossa. Puolustusvoimien käytössä olevilla alueilla on vajaakäyttöisiä tai huonokuntoisia sekä suojeltuja rakennuksia, joiden purkamista tulisi helpottaa sääntelyllä. Puolustusvoimien käyttöön varatuilla alueilla rakennusten myyminen ei usein ole mahdollista, joten purkaminen on esimerkiksi energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta katsottava tarkoituksenmukaisemmaksi kuin vajaakäytön ja ylläpidon jatkumisen.

Puolustusministeriö katsoo kuitenkin, että rakentamislain 56 §:ään tulisi lisätä kohta, joka mahdollistaisi rakennusten purkamisen Puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevilla alueilla, jos se on maanpuolustuksen kannalta tarpeellista.

Suomen kansallisen turvallisuuden kannalta on olennaista, että rakennushankkeet eivät saa heikentää maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksia. Tämä pätee myös puhtaan siirtymän sijoitusluvan myöntämisedellytyksiin ja puolustusministeriö katsoo, että lakiin tulee tarvittaessa lisätä velvoite ottaa alueidenkäyttölain 4 a §:ssä mainitut seikat huomioon.

Puolustusministeriö katsoo, että Puolustusvoimille tulisi mahdollistaa rakentamislupapäätöksestä valittaminen, mikäli lupapäätös voisi vaikuttaa maanpuolustuksen kehittämisedellytyksiin tai toimintamahdollisuuksiin. Puolustusministeriö ehdottaa tämän mahdollistavaa sääntelyä rakentamislain 179 §:ään.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan rakentamislakiin olisi tarpeellista lisätä säännökset, joilla otetaan maanpuolustuksen toimintamahdollisuudet ja kehittämisedellytykset huomioon

rakentamisen lupamenettelyssä. Puolustusvoimilla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa rakentamishankkeisiin, jos niillä voisi olla vaikutuksia maanpuolustukselle.

Puolustusministeriö huomioi lisäksi, että Suomen Nato-täysjäsenyys ja muu kansainvälinen puolustusyhteistyö voivat lisätä maanpuolustukseen liittyviä kansainvälisiä rakennushankkeita Suomessa ja tämän vuoksi rakentamislain toimivuutta tulee jatkotarkastella tulevaisuudessa.

2. Esityksen mukaan Ilmastoselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastoselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastoselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

Muu kommentti [Puolustusministeriön näkemyksen mukaan maanpuolustukseen (puolustustarkoitusta varten tapahtuva rakentaminen) käytettävistä rakennuksista ei tule tehdä lainkaan ilmastoselvitystä, koska kyseiset rakennushankkeet, on vapautettu lupavelvollisuudesta rakentamislain 1 §:n 3 momentin nojalla. Voimassa olevan rakentamislain 1 §:n 3 momentti sisältää puolustuspoikkeuksen, jonka perusteella lain rakentamista koskevia lupia koskevia säännöksiä ei sovelleta puolustustarkoitusta varten tapahtuvaan rakentamiseen. Mikäli edellä mainittua säännöstä ei pidettäisi riittävänä perusteena sille, että maanpuolustukseen käytettävistä rakennuksista ei tarvitse tehdä ilmastoselvitystä, tulisi vapautus ilmastoselvityksen laatimisesta kirjata salassapitointressin vuoksi rakentamislain 38 §:ään tai sen perusteluihin nimenomaisesti. Mikäli ilmastoselvityksen piiriin olisi kuitenkin sisällytettävä sellaisia puolustushallinnon kohteita, joille rakentamislupa on haettava, on laskentatiedon keräämistä ja raportointia suunniteltaessa riittävällä tavalla huomioitava tiedon salassapidon näkökulma. Näiden kohteiden osalta puolustusministeriö katsoo, että vähähiilisyysarvioinnin tulisi koskea vain rakennusta. Vaihtoehtoisesti laskenta tulisi tehdä rakennukselle ja soveltuvin osin rakennuspaikalle erikseen. Lisäksi rakennuspaikan määrittelyä tulisi laskentaa varten täsmentää siten, että se käsittää rakentamisen yhteydessä ainoastaan varsinaisen rakentamisen toimenpidealueen. Puolustusministeriö huomioi lisäksi, että puolustushallinnon käyttämien kiinteistöjen erityispiirteet tulisi ottaa huomioon laskennassa viitearvoja määritettäessä. Puolustushallinnon käyttämillä kiinteistöillä on esimerkiksi pakottavia pääkäyttötarkoituksen edellyttämiä valmiudellisia vaatimuksia, jotka vaikuttavat ilmastoselvityksen laskentaan, mutta joita on vaikea suhteuttaa tavanomaiseen rakentamiseen. Vertailtavuuden vuoksi viitearvot tulee määritellä siten, että ne huomioivat riittävässä laajuudessa puolustushallinnon käytössä olevat erilaiset rakennustyypit.]

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

Esityksen kohdassa 4.2.2.3 todetaan, että muutosehdotukset eivät aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia julkiselle taloudelle. Esityksessä ehdotetaan muun muassa, että vaatimus ilmastoselvityksestä ja materiaaliselosteesta poistettaisiin laajamittaisesti korjattavilta rakennuksilta, minkä voidaan arvioida sujuvoittavan lupamenettelyä. Puolustusministeriö toteaa, että esitettyjen muutosten voidaan arvioida lisäksi vähentävän itse korjausrakennushankkeissa tehtävän työn määrää, mikä puolestaan alentaa hankkeiden kokonaiskustannuksia. On huomattava, että suuri osa valtion rakentamisesta on nimenomaan korjausrakentamista.

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

Ei lausuttavaa.

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

Ei lausuttavaa.

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Nordström Hanna
Puolustusministeriö

Einola Tuukka
Puolustusministeriö